

Česká literatura 19. stol.

Seznam povinných titulů

Instrukce:

Literární díla „dlouhého 19. stol.“ na nás dnes mohou působit poněkud bizarně. Doporučuju brát to jako výhodu. Proč si nezkusit přečíst díla z planety nazvané „19. stol.“ Někdy (spíše výjimečně) nás mohou i čtenářsky strhnout; jindy s jejich čteních zápasíme, vyšly jsme ze své komfortní zóny a tužíme „svaly“ a svoji „vytrvalost“; často si však můžeme dovolit užívat si zkrátka ono „bizarno“. Samozřejmě čím víc se blížíme konci 19. stol. a přelomu 19. a 20. stol., tím víc se dobová literární díla přibližují (mnohdy ovšem stále velmi vzdáleně 😊) našim čtenářským zvyklostem. Ovšem bez té poněkud bizarní literatury našeho 19. stol. by nebyla ani česká literatura 20. století.

Všech níže uvedených 13 titulů/témat byste měli znát (mít přečtené), resp. ke každému okruhu byste měli mít přečtené některé dílo. (Ve skutečnosti jsem vytvořil témat čtrnáct, abyste měli větší manévrovací pole 😊.) Něco je konkrétně předepsáno (Máj, Babička, Kytice, Bohdanecký rukopis, ...), pan dr. Chrobák bude u zkoušky čekat, že to znáte, jindy si můžete konkrétní dílo vybrat: raná obrozenecká próza, Klicpera, Rettigová, Zeyer, Jirásek aj. Míru blafování (co si skutečně přečtete a kde budete znalost jen předstírat) nechám na Vás. Větší části z oněch titulů a jmen (nikoli však všem!) se budeme věnovat i na semináři, ovšem vzhledem k tomu, že máme vždy jen 45 minut, stačíme si přečíst ukázkou a říct si k tomu pár základních informací. Doporučuju Vám proto vzít si alespoň část titulů do ruky – dejte přednost knihám, nikoli různým (často pofidérním) elektronickým „edicím“. Kvalitní knižní edice Vám jednak spolehlivě zprostředkuje text díla, jednak podá vysvětlivky k němu, komentář a další informace. Kvalitní edice „klasiků“ u nás vycházely zhruba od poloviny 50. let 20. stol. do 90. let 20. stol., pak se začala situace komplikovat a dnes řada nakladatelů těží z toho, že na klasická díla české literatury se nevztahují autorská práva, takže je pro komerční úspěch vydávají, aniž by takovému vydání věnovali náležitou pozornost (viz např. řada vydání Kuchařky M. D. Rettigové). Kvalitní ediční přípravu a komentář poskytuje např. např. ediční řada Česká knižnice, která se zaměřuje právě na klasická díla české literatury (včetně 19. stol.).

Seminární úkol: Vyberte si ze seznamu níže **1** dílo (titul) a o tomto díle zpracujte krátký referát – pojměte to jako reflexi četby nebo čtenářskou miniesej (rozsah 1 až 1,5 normostrany), výstup na 5–7 minut. S Vašimi výstupy začneme za měsíc (3. 11.). Podobně jako v případě referátu o Macurových „snech“ mi text referátu zašlete s několikadenním předstihem. Vaše jména s konkrétními dny, kdy budete vystupovat, teprve spojím. Do úterý 4. 10. mi mailem dejte vědět, co jste si vybrali.

Nikola Tvrdíková si vybere některou z básnických skladeb (sbírek) Nerudy nebo Havlíčka Borovského.

Jitka Čajková, Tereza Rozšafná a Kateřina Slivková se poperou o Klicperu nebo Tyla. (Domlouvát se nemusíte, když si náhodou vyberete stejnou věc, bude to o to zajímavější – jen je třeba, abyste pracovali samostatně!)

Zbývá nám **pětice** ctitelů prózy. Ti se poperou o níže uvedené prozaiky s výjimkou Němcové, tedy Světlá, Arbes, Zeyer, Jirásek, Winter, ...

1. Raně obrozenecká zábavná próza

- Václav Matěj Kramerius a jiní: *Zazděná slečna a jiné příhody pro vyrazení*. Eds. J. Janáčková – J. Lehár. Praha: Československý spisovatel 1980.
- Václav Rodomil Kramerius: *Knížky lidového čtení*. Eds. J. Janáčková – O. Hausenblas – L. Kusáková. Praha: Odeon, 1988.
 - Včetně např. příběhu Popelky, Fausta či barona Prášila!
- *Zábavné povídky raného obrození*. Ed. Lenka Kusáková. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.
 - Řada kratších povídek, včetně jedné od M. D. Rettigové (viz níže).

2. Hledá se česká poezie

- *Počátky novočeského básnictví*. Ed. Karel Polák. Praha: Československý spisovatel 1950.

3. „První česká spisovatelka“

- Magdalena Dobromila Rettigová: *Domácí kuchařka*. Praha: Odeon, 1986.
 - Velmi kvalitní edice slavné kuchařky, doplněná o výbor z jejího díla včetně dopisů a úvodní studii; tehdy to bylo vydání, které způsobilo senzaci, náklad byl 143 000 výtisků! POZOR: Kuchařka Rettigová vyšla mnohokrát i později, ale jde jen o samotnou kuchařskou knihu).
- Josef Johanides: *Magdalena Dobromila Rettigová*. Rychnov nad Kněžnou: Městský úřad, 1995.
 - Biografie obsahující řadu ukázek z díla.

4. Rukopis královédvorský (nalezen údajně 1817); Josef Jaroslav Langer: Bohdanecký rukopis (1831)

- Josef Jaroslav Langer: *Bodláčí a růže*. Praha: SNKLHU, 1957.
 - výbor z díla (na s. 111–126 otištěn i Bohdanecký rukopis).

5. Václav Kliment Klicpera: Veselohra na mostě (vyd. 1828); Každý něco pro vlast! (vyd. 1829); Rohovín Čtverrohý (vyd. 1825); Hadrián z Římsů (vyd. 1822)

6. Karel Hynek Mácha: Máj (1836)

7. Karel Jaromír Erben: Kytice z pověstí národních (1853, rozšíř. vyd. 1861)

8. Božena Němcová: Babička (1855)

9. Karel Havlíček Borovský: Tyrolské elegie (naps. 1852, tiskem až 1861); Král Lávra (naps. 1854, tiskem až 1870)

10. Josef Kajetán Tyl: Fidlovačka (prem. 1834); Strakonický dudák (prem. 1847)

11. Karolína Světlá: Vesnický román (1869)

12. Jan Neruda: Hřbitovní kvítí (1858); Povídky malostranské (1878); Zpěvy páteční (tiskem 1896)

13. Jakub Arbes, Julius Zeyer, ... (próza)

14. Alois Jirásek, Zikmund Winter, ... (próza)